

VARHAISKASVATUSPALVELUT**Toimielin** Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta**Tehtäväalue** Varhaiskasvatuspalvelut**Vastuhenkilö** Varhaiskasvatusjohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta. Lisäksi Ruskon kunta on verrokkikuntana valtakunnallisessa Opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttamassa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa. Verrokkikuntana Rusko ei järjestä kaksivuotista kokeiluesiopetusta vaan lapset ovat viisivuotiaina tavallisessa varhaiskasvatuksessa ja aloittavat esiopetuksen sinä vuonna, jolloin täyttävät kuusi vuotta.

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Tavoitteena on ohjata lapsia yksityisille palveluntuottajille ja siten hallita oman kunnallisen varhaiskasvatustoiminnan investointitarpeita uusiin päiväkotikiinteistöihin. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkotikoti sekä 4-5 yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin.

Ruskon kunnan varhaiskasvatuksessa panostetaan vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoitteluun sekä kiusaamisen ehkäisyyn ja siihen ajoissa puuttumiseen. Vuorovaikutuksessa näkyvät myönteisyys, kannustavuus, vastavuoroisuus, sensitiivisyys sekä sitoutuneisuus. Siinä huomioidaan lapsen osallisuus sekä mielenkiinnon kohteet. Vuorovaikutuksessa kiinnitetään huomiota rikkaaseen ja monipuoliseen kielenkäyttöön. Jokaisessa kunnan päiväkodissa on käytössä tunne- ja vuorovaikutuskasvatus materiaalia, jota käytetään aktiivisesti näiden taitojen harjoittamiseen lasten kanssa. Varhaiskasvatuksen työntekijät arvioivat aikuisten ja lapsen välistä vuorovaikutusta mm. kehityskeskustelujen yhteydessä KARVI:n arviointikriteeristöä hyödyntäen. Vuorovaikutus on myös huoltajille, lapsille ja yhteistyötahoille tehtävän asiakastyytyväisyyskyselyn yksi osa-alue.

Jokaisessa päiväkodissa noudatetaan Ruskon kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistä suunnitelmaa Lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Lisäksi noudatetaan Lapsen tai aikuisen henkilöstöön kohdistamat väkivaltilanteet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa -ohjeistusta.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus. Luonnossa kotonaan-toimintaa laajennetaan vuonna 2023 koskemaan Karhukallion päiväkodin kolmea ryhmää ja muissakin päiväkodeissa arkipedagogiikassa hyödynnetään Luonnossa kotonaan-periaatteita.

Erityisvarhaiskasvatus järjestetään osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta. Ruskolla työskentelee kolme vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa sekä yksi hankerahalla palkattu varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Esioppilaiden erityisopetuksen järjestämisessä tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen ja kuntalisän, yksityisen hoidon tuen sekä osittaisen että joustavan hoitorahan.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteisen henkilöstön määrä on vuonna 2023 aiempia vuosia suurempi, koska alle 3-vuotiaiden lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on kasvanut.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 37 § mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Ruskolla varhaiskasvatuksen opettajia on yksi kolmasosa päiväkotien kasvatushenkilöstöstä. Jotta Ruskon varhaiskasvatuksessa varmistetaan lakisääteinen henkilöstörakenne 2030 vuoden alusta alkaen, tulevat rekrytoinnit suunnitellaan tarkasti. Kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävää muutetaan varhaiskasvatuksen opettajatehtäviksi 1.8.2023 alkaen.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 36 § tuli voimaan 4.6.2021. Sen mukaan päiväkodin henkilöstön mitoitukselta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Varhaiskasvatukseen palkataan kaksi vakituista kiertävää sijaista lastenhoitajatehtäviin takaamaan lakisääteinen henkilöstömitoitus. Toinen henkilöistä sijoittuu Vahdolle ja toinen keskustaajamaan mutta he työskentelevät tarvittaessa kaikissa yksiköissä.

Varhaiskasvatuslakiin tuli muutos 1.8.2022 alkaen. Lakiin kirjattiin varhaiskasvatuksen tavoitteeksi ”tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti” (3 §). Lakiin lisättiin luku 3 a ”Oikeus varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen”, jossa määritellään lapsen oikeus saada tukea yksilölliseen kehitykseensä joko yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena (15 a §). Annettava tuki voi olla pedagogista, rakenteellista tai hoidollista tukea ja tuen muodot, niiden totuttaminen sekä vaikuttavuuden arviointi kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan (15 b §). Laki määrittää myös, että lapsen tuen tarve on huomioitava henkilöstön lukumäärässä (35 §). Lapselle annettavasta tueta on tehtävä hallintopäätös, jossa mainitaan tuen muodot, varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja tukipalvelut. Hallintopäätöksen tekee järjestämistä vastaava oleva kunta ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa toimipaikan sijaintikunta (15 e §). Uusi varhaiskasvatuslaki edellyttää riittävää resurssointia tuen toteutumiseksi. Lakimuutos työllistää myös varhaiskasvatusjohtajaa, koska kaikki tuen hallintopäätökset tekee Ruskolla varhaiskasvatusjohtaja.

Talousarvioon varataan palkkamäärärahat harkinnanvaraisille avustajille, jotka työskentelevät mm. vaikeasti vammaisten lasten henkilökohtaisina avustajina tai ryhmäavustajina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja erityistä tukea tarvitseva lapsi. Tämä hetkisen tiedon mukaan avustajien tarve vähenee syksyllä 2023.

Talousarviovuoden 2023 aikana tulee voimaan varhaiskasvatusmaksujen alentaminen, joka toteutetaan korottamalla maksujen perusteena olevia tulorajoja 33 %. Tämä kompensoidaan kohdentamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotoista kunnille. Hallituksen 20.10.22. eduskunnalle antaman esityksen mukaan uudistus astuu voimaan 1.3.2023.

Varhaiskasvatusmaksujen alennuksen todellista merkitystä toimintatuottoihin on vaikea arvioida, mutta alustavan arvioin mukaan toimintatuotot alenevat n 20 %. Myöskään kompensatiosta yhteisöverojen kohdentamisesta kunnille ei ole määrällistä tietoa, joten kokonaismerkitystä varhaiskasvatuksen talousarvioon vuodelle 2023 on mahdoton arvioida.

Ruskon varhaiskasvatus on saanut opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksen varhaiskasvatuslain mukaisen tuen uudistamiseksi vuosille 2022–2023. Erityisavustuksella on palkattu neljäs varhaiskasvatuksen erityisopettaja kuntaan sekä kahden avustajan palkkakulut kaudella 2022–2023.

Varhaiskasvatuksessa on meneillään useita Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen rahoittamia hankkeita:

- Varhaiskasvatuksen Uudet lukutaidot/ Digiagentti hanke sai jatkorahoitusta ajalle 1.8.2022-31.12.2023.
- Varhaiskasvatuksen oppimisen tuen kehittäminen Varsinais-Suomessa 1.8.2021-31.7.2023, yhteistyössä Turun, Maskun, Auran ja Sauvon kanssa siten, että Turku vastaa koordinoinnista.
- Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen varhaiskasvatuksessa – Lapsilähtöistä osallistavaa varhaiskasvatuksen arkea mobiilisti (Lova-mobiili) yhteistyössä Kaarinan kaupungin ja Ilona IT:n kanssa 1.8.2021-31.7.2023.
- Koronaepidemian vaikutusten tasoittaminen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa ajalle 1.1.-31.12.2023.

Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset ovat siirtyneet palvelusetelin piiriin 1.8.2021 alkaen, jolloin yksityisen hoidon tuen kuntalaisä määriteltiin koskemaan vain kotiin palkattua hoitajaa. Tästä johtuen palvelusetelimenoiissa on tapahtunut merkittävä kasvu. Vuonna 2023 palvelusetelin arvoon tehdään myös indeksitarkistus, jonka vaikutukset palvelusetelimenoihin realisoituvat 1.8.2023 alkaen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

ammattinimike	TA2023	09/2022
varhaiskasvatusjohtaja	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	21+1.8. alkaen 2 tehtävämuutoksella + digiagentti hankekauden	18 + 1 digiagentti 3 opettajan paikkaa on täytetty lastenhoitajilla koska päteviä opettajia ei

	<i>31.12.2023 asti</i>	<i>ole saatu</i>
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	<i>3 + 1 lisäys OKM:n tuen uudistamisen edistämiseksi saadulla hankerahoituksella</i>	3
lastenhoitaja	29 + tammikuussa 3 uutta tehtävää lapsimäärän kasvun takia	29
avustaja	<i>4 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan</i>	<i>9 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan, osa avustajista vakituisia lastenhoitajia</i>
kiertävä sijainen lastenhoitaja	<i>2 työsuhteet 12kk</i>	2
resurssityöntekijä lastenhoitaja	5	5
päiväkodinjohtaja	5	5
toimistosihteerit	1,85	1,75
koulupsykologi-esiopetus	Hyvinvointialueelle	0,15
koulukuraattori-esiopetus	Hyvinvointialueelle	0,15
erityislukanopettaja-esiopetus	0,25	0,25
ict-tuki perusopetuksesta	0,1	0,1

Vuoden 2022 aikana toteutettiin laaja varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen palveluverkkoselvitys, jota apuna käyttäen laadittiin pitkän tähtäimen suunnitelma palveluiden järjestämiseksi ja rakennuskannan uusimiseksi. Tähän mahdolliseen uudisrakentamiseen varataan rahat talousarvioon teknisen toimesta.

Päiväkotien tietokoneiden ja iPadien määrää lisätään vähitellen vastaamaan tarvetta. Laitteiden leasing-kustannukset on huomioitu vuoden 2023 käyttötaloudessa. Päiväkoteihin hankitaan kannettavat tietokoneet sitä mukaa, kun vanhojen pöytäkoneiden leasingit umpeutuvat. Vuonna 2023 hankitaan lisää joitakin iPadeja lasten ja henkilöstön käyttöön. Laitteiden hankinnoissa hyödynnetään palvelusopimusmallia.

Varhaiskasvatuksen sähköinen palvelujärjestelmän päivitys tehdään vuoden 2023 aikana.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TA 2023
Kasvavaan /muuttuvaan varhaiskasvatus-palvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuin tai muita palvelutuotantovaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta (yli 92%) Muiden palveluntuotantovaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omat päiväkodit 5, lapsia omassa palvelujärjestelmässä 340 Vaihtoehtoisissa palvelujärjestelmissä lapsia 140
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä nivelluokka 1 kpl
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus, etenkin uudet perheet	Asiakaskyselyjen määrä ja vastaus% Kyselyn asteikko on 1-5	Joka toinen vuosi 1 kaikille asiakkaille sekä yhteistyötahoille, joka toinen vuosi 1 yksiköittäin vastaus% yli 75 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus	Asiakastyytyväisyyskyselyn ja henkilökunnan itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen	Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa.
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1-5	Kysely henkilöstölle ja huoltajille. Tulos yli 4.
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto ja käytön tehostaminen.

Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Jokaisessa yksikössä tai kunnanosassa yhteinen vanhempaintoimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kasvua ja sitä kautta uusia investointipaineita hallitaan tukemalla ja mahdollistamalla perheiden valintaoikeutta kotihoitoon tai yksityiseen varhaiskasvatukseen.	Yksityisen hoidon tuen käyttö: lapsia keskim./vuosi	0
	Kotihoidon tuen käyttö: lasten määrä keskim./kk	80
	Palvelusetelin käyttö: lasten määrä keskim./kk	135

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2021</u>	<u>Ta 2022</u>	<u>MTa2022</u>	<u>Ta2023</u>	<u>Ts2024</u>	<u>Ts2025</u>
Toimintatuotot	485 727,25	437 700	437 700	530 500	535 805	541 163
Toimintakulut	-4 803 489,00	-5 154 243	-5 274 973	-5 422 500	-5 530 950	-5 641 569
josta palvelujen ostot	-911 610,00	-1 363 992	-1 363 992	-1 413 042	-1 441 303	-1 470 129
Toimintakate	-4 317 761,75	-4 716 543	-4 837 273	-4 892 000	-4 995 145	-5 100 406
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-976 090,81	-967 840	-967 840	-1 040 038	-1 060 839	-1 082 056
Toimintakate	-976 091	-967 840	-967 840	-1 040 038	-1 060 839	-1 082 056
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	485 727,25	437 700	437 700	530 500	535 805	541 163
Toimintakulut	-5 779 579,81	-6 122 083	-6 242 813	-6 462 538	-6 591 789	-6 723 625
Toimintakate (=sitova)	-5 293 852,56	-5 684 383	-5 805 113	-5 932 038	-6 055 984	-6 182 461
muut laskennalliset erät	-200 164,35	-175 592	-175 592	-221 313	-225 739	-230 254
poistot	-3 152,89	-2 676	-2 676	-1 431	-1 431	-1 431
nettomenot/asukas	-861,76	-913,19	-931,99	-954,23	-969,62	-985,28

Lasten lukumäärän vaihtelut vuosina 2017 – 2023 eri palvelujärjestelmän muodoissa:

	2017	2018	2019	2020	2021	TA2022	TA2023
varhaiskasv.	360+12*	329+21*	320	303	320	320	340
josta alle 3-v.	53	60	60	49	55	68	75
kotihoidontuki	89	82	64	84	50	65	80
yksit.hoidontuki	36	83	101	88	60	0	0
palveluseteli			19	33	80	125	135
yhteensä	485 +12*	494+21*	504	508	510	510	555

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	2018	2019	2020	2021	TA2022	TA2023
Yksityinen päiväkot	63	84	105	110	110	115
Yksityinen perhepäivähoito	20	20	16	20	15	20

Nettokustannukset €/ asukas:

	2017	2018	2019	2020	2021	TA2022	TA2023
varhaiskasvatus	502	549	580	582	749	866	887
lastenhoidon tuet	115	185	212	229	113	66	67

Tukimuoto/vuosi	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023
Kotihoidontuki	363 549	268 978	282391	285 000	275 000	290 000
Kotihoidontuen kuntalisä	87 965	65 777	86764	75 500	40 000	54 000
Yksityisen hoidon tuki	143 895	178 571	154882	93 000	2 000	2 000
Yksityisen hoidon kuntalisä	543 838	731 185	564676	286 000	0	0
Osittainen hoitoraha			23880	20 000	21 000	30 000
Joustava hoitoraha			23880	20 000	21 000	33 000
Palveluseteli		61 370	282889	662 000	1 125 000	1 171 000
Yhteensä	1 139 247	1 305 881	1 419362	1 452 500	1 484 000	1 580 000